

OBSAH

PŘEDMLUVA K PRVNÍMU VYDÁNÍ.	13
PŘEDMLUVA K DRUHÉMU VYDÁNÍ	14
PŘEDMLUVA K ČESKÉMU VYDÁNÍ.	15
ÚVOD	17

Tragedie a demokracie – relativnost ideí – Morgan o primitivní řecké společnosti – srovnávací anthropologie – evoluce a diffuse – historická linguistika – výhledy klasického bádání.

Část první

KMENOVÁ SPOLEČNOST

I. TOTEMISMUS	27
-------------------------	----

Ekonomické třídění moderních kmenů – australský totemismus – obřad zvýšení plodnosti – totemické tabu – napodobivá magie – totemický původ – rozčlenění primitivní hordy – přivlastňování a získávání statků – úpadek totemismu – dělba práce – způsoby určování původu – jejich ekonomický význam – původ exogamie – kmenová spolupráce – totemické uctívání předků – náčelnictví a kněžství – přírodní bohové – totemismus v Řecku – rodové znaky – rodová slavnost – zasvěcování a manželství – posvátné manželství – rituál krále-boha.

II. EXOGAMIE	39
------------------------	----

Primitivní indoevropská kultura – klasifikační systém příbuzenských vztahů – Morganova teorie skupinového manželství – indoevropský klasifikační systém – řecká frátrie – matrilineární určování původu v předhistorickém Řecku – Zeus a Héra – řecké názvy pro „bratr“ – spolupráce a konkurence – vlastnictví ve formě dobytka – židovský zákon o dědictví – konec exogamie – vražda – Erínye.

III. VLASTNICTVÍ	52
----------------------------	----

Pozemková držba v homérských básních – přidělování půdy ve Starém Zákoně – přidělování půdy v předhistorickém Řecku – vyhrazená půda – přidělování a vyhrazování kořisti a potravy – vyhrazení jako odměna za vojenské služby – attický zákon o dědictví – Moira jako symbol primitivního komunismu – přidělo-

vání funkcí jednotlivým bohům – řecké rody řemeslnické – Moiry jako přadleny – magie oděvu a jména – totemické kresby na povijanech – *daimón* – narození, manželství a smrt – řecké jméno rodové – Moiry jako duchové předků – Norny – Moira, Erinýs, Diké – Moira a Zeus – Nomos.

Část druhá

OD KMENE K STÁTU

- IV. MONARCHIE 73
 Mínójská kultura – řecká nářečí – předhellénské prvky v řeckém náboženství – společenská organizace Achajů – vasalství – vládcové a lid – odraz achajské společnosti v Olympu – společnost a náboženství – mythus a rituál – vznik eposu – *Ílias* a *Odyseia* – úpadek monarchie – Hésiodos.
- V. ARISTOKRACIE. 82
 Dórská invase – otroctví – vývoj *temenu* – přivlastňování půdy – aristokratické kněžstvo – aristokratický zákon o vraždě – raná historie Attiky – eupatridé – Drakontovy zákony – raná historie Iónie – majitel půdy a sedlák u Hésioda – Moira a Metron – sborová lyrika – iónská věda – společnost a vesmír – Anaximandros.
- VI. TYRANNIS. 97
 Mídás a Gýgés – ražení mincí – vznik třídy obchodníků – aristokratický postoj k obchodu – Solón – střední třída a zlatá střední cesta – Peisistratos – historická funkce tyrannidy – *Theogonie* a demokratická revoluce.

Část třetí

PŮVOD DRAMATU

- VII. ZASVĚCENÍ 109
 Věkové stupně – primitivní představy o narození a smrti – narození a smrt při zasvěcování – očišťování a podstupování zkoušek – dům mužů – tajné společnosti – rituální drama – zasvěcování ve Spartě – na Krétě – v Athénách – stříhání vlasů – lidská oběť při zasvěcování – zrození Diovo – Kúrétí – zrození a smrt Dionýsa – adopce – zbožštění – řehtačka – pelops – původ Olympijských her – smrt starého krále – *prytaneion* – zasvěcování v Eleusíně – eleusínská mystéria a olympijské hry – vztah mystérií k primitivnímu zasvěcování.

VIII. DIONÝSOS	143
Dionýsos a Apollón – původní forma zasvěcování – zasvěcování ve staré Číně – <i>Natureingang</i> – venkovské slavnosti v novodobé Evropě – Frazerova theorie – <i>eiresióné</i> a <i>farmakos</i> – Euripidovy <i>Bakchantky</i> – agriónie – mythus o Lykúrgovi – ponožení do vody – sňatek Dionýsův – dcery Proitovy – Íó – Héra a kráva – dionýský <i>thiasos</i> .	
IX. ORFISMUS	163
Dionýsos a tyrannis – Aríón – Thrácký původ orfismu – hornictví – orfismus a Hésiodova <i>Theogonie</i> – Díké – Láska – orfická eschatologie – duše a tělo – Ananké – Kolo – Diodóros o dolech – orfické mythy – orfické <i>thiasoi</i> – orfismus a demokratické hnutí.	
X. DITHYRAMB	177
První den městských dionýsií – <i>pompé</i> , <i>agón</i> a <i>kómos</i> – Dionýsos jako býk – Aríón a dithyramb – Archilochos – hymnus Kúrétů – bůh, kněz a básník – Eleuthéřiny dcery – <i>pompé</i> a <i>stasimon</i> – dionýská hra o umučení – stopy rituálu v tragedii.	
XI. TRAGEDIE	186
Vznik třetího herce – druhého herce – posel – Xanthos a Melanthos – komické prvky v <i>Bakchantkách</i> – <i>hypokrités</i> a <i>exarchón</i> – vznik herce – zesvětštění mystického rituálu – strofická forma – refrén – <i>kómos</i> a <i>agón</i> – <i>anagnórisis</i> – <i>stichomýthia</i> – hádanky – jeviště – středověké liturgické hry – Peisistratos a dithyramb – původ dramatu v rituálu totemického rodu.	
Část čtvrtá	
AISCHYLOS	
XII. DEMOKRACIE	211
Frátrie a občanství – dědické právo v Attice, Gortýně a Spartě – postavení žen ve Spartě – v primitivní Attice – reorganizace attického kmenového systému – reforma kalendáře – Aristotelés o attickém kmenovém systému – <i>isonomiá</i> – Pýthagorás – politický význam raného pýthagorismu – vztah k orfismu – Kalvinismus – Pýthagorovo učení o zlaté střední cestě – Alkmaíón – Hippokratés – vítězství střední třídy.	
XIII. ATHÉNY A PERSIE	230
Vzestup perské říše – Kleisthenés a Persie – Miltiadés – Marathón – Themistoklés – nesvornost Řeků – Salamis – Themisto-	

kleův pád – vzpoura spartských otroků – Kimónův pád – athénský imperialismus.

XIV. TETRALOGIE 241

Závody při městských dionýsích – vznik *leitúrgie* – satyrská hra – Pickard-Cambridge o Aristotelovi – rituální obscénnost – vznik komedie – peloponnéské drama – lénaje – rituální základ attické komedie – trilogie.

XV. ORESTEIA 253

Život Aischylův – dochované hry – dům Atreův – *Agamemnón*, *Choéforoi* – mythický symbolismus – Apollón a Erínye – Orestovo očistění – *Eumenides* – Co je spravedlnost? – Apollón a *exégetai* – Erínye a Semnai – *metoikoi* – panathénajský průvod.

XVI. RANĚJŠÍ HRY 309

Mythus o Íó – Danaovny – *Prosebnice* – Proč odmítají Danaovny sňatek? – endogamie v Egyptě – Aischylos a endogamie – Aristotelés o sporech kolem dědiček – Hyperméstřin soud – thesmoforie – vynález zemědělství – *Peršané* – Aischylos a jednoduchá tragedie – *Sedm proti Thébám* – od rodu ke státu.

XVII. PROMÉTHEIA 327

Vynález ohně – Prométheus u Hésioda – mystické narážky – prométheovské kultury – Héraklés – Je Prométheus v nepravu? – obecné mínění o tyranovi – tyran Zeus – charakteristika Prométhea – utrpením k moudrosti – počátky civilisace – struktura *Spoutaného Prométhea* – *Osvobozeného Prométhea* – *Prométheadárce ohně* – Moschión – Kritiás – Pýthagorás – o společenské funkci náboženství – Prótagorás – Filemón – Diogenés – Shelley.

XVIII. PO AISCHYLOVI 357

Vývoj jednoduché tragedie – otrocká práce – imperialismus – protiklady v athénské demokracii – *sófrsyně* – funkce peněz – peníze v řeckém myšlení – rozklad sboru – *deus ex machina* – *peripeteia* – vztah Sofokleův k Aischylovi – *Élektra* – *Král Oidípús* – Sofokleovo myšlení – Euripidés – *Ión* – *Bakchantky* – úpadek rodinného života – *Médeia* – zničení Mělu – *Trojanky* – idealismus a materialismus – Moira, Ananké, Tyché – konec řecké tragedie.

XIX. SOUCIT A BÁZEŇ 382

Aristotelova *Poetika* – *katharsis* – epilepsie – rituál Korybantů – primitivní theorie vlastnictví – vlastnictví v dionýských kultech –

hysterie u primitivních národů – psychologický počátek orfic-
kých a dionýských kultů – náboženská mystéria v Eleusíně – Pla-
tónův *Ión* – básník je posedlý – herec – tragedie a mystéria –
společenská funkce *katharse* a umění.

★

Dodatek I. Poznámka o klasifikačním systému příbuzenství	397
Dodatek II. Indoevropské termíny pro příbuzenské vztahy	414
Poznámky a odkazy	431
Bibliografie	474
Překlady, použité v českém vydání	482
Chronologické tabulky	483
Jmenný rejstřík	487
Věcný rejstřík	495